

Hortus Alkmaar Jaarverslag 2025

FOTO

INHOUD

VERSLAG VAN HET BESTUUR **3**

Doel.....	3
Bestuur personeel vrijwilligers.....	3
De Collectie.....	3
Governance & Codes.....	3
Toegankelijk.....	3
Financieel.....	4
Duurzaamheid.....	4
Organisatie.....	4
Museum.....	4
Ten slotte.....	4

MISSIE EN VISIE **5**

Onze Visie.....	5
Onze Missie.....	5
Onze Kernwaarden.....	5

DE TUIN **5**

Permanente opstellingen.....	5
Nieuw in de tuin.....	6
Beeld & Tuin.....	7
Kunst in de Kas.....	7

PUBLIEKSPROGRAMMA **7**

Rondwandelingen.....	8
Muziek in de tuin.....	8
Dans en Theater.....	9

EDUCATIE **10**

Themadagen.....	10
Workshops.....	10
Schooleducatie.....	11
Kinderprogramma's.....	11
IJsvogelhut.....	12

MARKETING EN COMMUNICATIE **13**

Offline.....	13
Online.....	13

SAMENWERKINGEN **13**

BEGUNSTIGERS EN FONDSSEN **13**

COLLECTIE **14**

ONDERZOEK **14**

Versterking populaties zeldzame soorten.....	14
Antropochorie.....	14
Extracten bibliotheek.....	14

CONSERVEREN **14**

COLLECTIEBEHEER **15**

Aanwinsten.....	15
-----------------	----

BIODIVERSITEIT **15**

PUBLICATIES EN LEZINGEN **16**

Boekpresentatie.....	16
Lezingen.....	16
Enkele hoogtepunten uit (lokale) media:.....	17
Maandelijks column van Hortus Alkmaar in Rodi	
Wonen krant.....	18

ORGANISATIE **19**

Bestuur.....	19
Raad van Advies.....	19
Nevenfuncties bestuur Hortus.....	20
Team coördinator.....	20
Horticultuur.....	20
Publiek en educatie.....	20
Rondleiders.....	20
Hortuswinkel.....	20
Kascafé.....	20
Commercie.....	20
Bedrijfsvoering.....	20
Vrijwilligers.....	20

KERNCIJFERS MEDEWERKERS **21**

Personeel in loondienst.....	21
Aantal medewerkers en vrijwilligers.....	21
Stagairs.....	21

FINANCIËLE ASPECTEN **22**

Verkorte jaarrekening.....	22
Financieel verslag.....	22

AANWINSTEN KUNSTOBJECTEN **22**

COLOFON **23**

Redactie.....	23
Uitgave.....	23
Opmaak.....	23
Fotografie.....	23

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Hortus Alkmaar is in 15 jaar (2011-2025) van een productietuin van VSM-geneesmiddelen omgetoverd in een veelzijdige botanische tuin met bloemen, planten, bomen, vogels (o.a. ijsvogelpaar), insecten en vissen (o.a. speciale karper). In de loop der jaren is dat aangevuld met kunst, cultuur en educatie. In dit Jaarverslag gaan we op al die elementen in en op 5 september 2026 vieren we onze officiële (statutaire) 15e verjaardag. In 2025 ontvingen we 27.000 bezoekers. Dat is meer dan in 2024 (24.500) en voorgaande jaren. Deze toename overtreft het gestelde doel en ligt in lijn met die van voorgaande jaren waar we jaarlijks 10-20% meer bezoekers mochten ontvangen. Uit eerder onderzoek is gebleken dat ongeveer de helft van de bezoekers uit de regio groot Alkmaar en buurgemeenten komt. Ongeveer 80% komt uit Noord-Holland en 5 tot 6% komt van buiten Nederland en voornamelijk uit Duitsland. In dit verslagjaar is een nieuw onderzoek gestart in verband met bereikbaarheid en gebruikt vervoersmiddel waarbij ook postcode gegevens worden vastgelegd. De resultaten hiervan worden in 2026 verwacht.

DOEL

Het doel van de stichting Hortus Alkmaar is het in stand houden en waar mogelijk uitbreiden van de plantencollectie met geneeskrachtige of gezondheid bevorderende potentie; het behoud van de plantencollectie en educatieve activiteiten wordt daartoe bevorderd en uiteraard ondersteund.

BESTUUR | PERSONEEL | VRIJWILLIGERS

Hortus Alkmaar is een ANBI-stichting met een onbezoldigd Bestuur, bestaande uit tenminste drie personen. De stichting kent geen Raad van Toezicht, maar wel een Raad van Advies.

Op 1 januari werd Esther Zijl voorzitter van de stichting en verving daarmee Hans Cornelisse, die bijna aan het eind van zijn laatste bestuursperiode was gekomen. Ook Arno den Toom trad op deze datum toe tot het bestuur. Het bestuur bestaat daarmee uit vijf personen. De zittingsduur van een bestuurder is in 2025 gewijzigd naar maximaal twee perioden van vier jaar. Een gemachtigd bestuurder geeft dagelijkse leiding.

In de raad van advies verving Barbara Harskamp de afgetreden Wim Menkveld en werd de raad uitgebreid tot vijf personen met Patrick van Mil en Kees de Groot.

Er is een herijking geweest van de risico's voor de organisatie.

In dit verslagjaar is de beschikbaarheid van vaste medewerkers voor educatie uitgebreid met 0,2 fte.

Daarnaast is een parttime medewerker aangetrokken om onze museale aspiraties te ondersteunen.

In het kader van meer medezeggenschap zijn uitgebreide gesprekken gevoerd met nagenoeg alle medewerkers en vrijwilligers over een breed spectrum van aspecten, variërend van beleving tot ervaren risico's.

Uit de gesprekken bleek dat de werksfeer als positief wordt ervaren en er veel collegialiteit is. De aansturing door leidinggevendenden wordt als goed gezien, mede doordat er veel aandacht voor persoonlijke situaties is.

Een aantal vrijwilligers gaf aan dat ze moeite hebben met omgaan met op een assertieve wijze reageren op situaties. Hiervoor is inmiddels een cursus aangeboden. Er zal in 2026 een vrijwilligersraad worden ingesteld.

DE COLLECTIE

De primaire collectie bestaat uit planten die een medische geschiedenis of toepassing hebben. De basis is gevormd door de VSM-collectie.

In 2024 is het bestaande bos flink uitgebreid met een deel dat wij in huur hebben van de gemeente Alkmaar. In 2025 zijn daarvoor de eerste inspanningen verricht om te komen tot het geplande Ontdekbos. Afronding zal in 2026 plaatsvinden.

Het voornemen om in onbruik geraakte compostplek te herinrichten is gerealiseerd met een plan voor een Alchemistentuin. Een zekere aanwinst voor de hortus.

Verder is er in 2025 een gloednieuwe speurtocht gerealiseerd: "Ontdek de Groene Schatten". Een educatieve rondgang door de tuin voor jongeren tussen de 6 en 12 jaar.

GOVERNANCE & CODES

Wat de tuin betreft houden wij ons aan vigerende wetgeving en nationale en internationale bepalingen ten aanzien beschermde soorten (CITES-conventie), het Biodiversiteitsverdrag (CBD) en het gebruik van genetische bronnen in het Nagoya protocol.

Alle soorten die in de collectie aanwezig waren voor het in werking treden van het Nagoya Protocol zijn aangemeld in 2013. Van de soorten die onder de CITES-conventie vallen is dit geregistreerd om te voorkomen dat ze onbedoeld worden uitgewisseld zonder de vereiste vergunningen.

In 2025 heeft het nieuwe bestuur de Ethische Code voor Musea, de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code onderschreven en geïntroduceerd.

De betreffende acht principes zijn geanalyseerd. In een aantal gevallen werd nog niet volledig voldaan deze code. De lacunes zijn ingevuld of worden dat op korte termijn. Op verzoek is de volledige analyse beschikbaar.

TOEGANKELIJK

Hortus Alkmaar is een vriendelijke en gastvrije omgeving waar iedereen geaccepteerd wordt en welkom is. Ook in 2025. Wij geloven in een samenleving waar ieder mens gelijke rechten en kansen dient te hebben. Dit betekent ook dat diensten voor eenieder goed toegankelijk zouden moeten zijn. Hiervoor zijn vaak aanpassingen nodig die afgestemd zijn aan bijzondere behoeften. Hortus Alkmaar doet binnen haar beperkte financiële mogelijkheden wat zij kan om dit te bereiken.

Zo hebben we veel van de paden verbreed, een mindervalidentoilet gerealiseerd en rondleidingen voor mensen met een auditieve-, visuele-, geestelijke- en/of lichamelijke beperking ontwikkeld.

Aan de implementatie van nieuwe wetgeving over digitale toegankelijk (WCAG 2.2) zijn we, deels nog onverplicht, in 2025 mee gestart. Onze website voor het aanbieden van natuureducatie aan scholen en overige doelgroepen (Natuurgids Alkmaar) is vernieuwd waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met digitale toegankelijkheid. Deze

komt begin 2026 beschikbaar. Ook voor onze eigen website is opdracht gegeven om te gaan voldoen aan de eisen die aan digitale toegankelijkheid worden gesteld.

FINANCIËL

Door onder andere het toegenomen bezoekersaantal, meer educatieve projecten, donaties en verkopen aan farmaceutische bedrijven zijn onze inkomsten verbeterd met zo'n 17 % ten opzichte van 2024. We hebben daardoor diverse projecten ter verbetering van onze educatieve positie en ter verbetering van de collectie en presentatie kunnen uitvoeren. Hiermee zijn eerder gestelde doelen behaald. Vervolgens resteerde een positief saldo van 1300 euro.

DUURZAAMHEID

De teelt in de tuin is al meer dan 40 jaar volledig biologisch en SKAL gecertificeerd.

Al het groene tuinafval gaat naar compostering dan wel biovergassingsinstallaties. Al het overige afval wordt gescheiden in drie fracties en door een recyclebedrijf verder verwerkt.

Onze fotovoltaïsche cellen produceren momenteel zo'n 20% van onze jaarlijkse energiebehoefte van 10.000 kWh.

Vanwege de beperking in dakruimte is momenteel niet meer mogelijk. Het gebruik van gas is voornamelijk gericht op het verwarmen van de plantenkas in de eerste en laatste twee maanden van het jaar en bedraagt 2600m³.

Er wordt al geruime tijd FSC gecertificeerd papier gebruikt en voor drukwerk waar mogelijk voor bio-based inkt.

Producten die in onze horeca worden aangeboden zijn zoveel mogelijk van biologische oorsprong.

Er is samen met de bedrijvenvereniging Beverkoog gelobbyd om openbaar vervoersverbinding, die enige jaren geleden werd opgeheven, weer terug te krijgen. Een door ons uitgevoerd onderzoek naar de herkomst en vervoersmiddel van onze medewerkers en bezoekers heeft daaraan bijgedragen. Dit heeft geresulteerd in een proef voor terugkomst in de zomer van 2026.

Er zijn plannen in ontwikkeling om de verouderde faciliteiten als de kas en kantoor te gaan renoveren en vernieuwen. Hierbij zal als uitgangspunt gaan gelden zoveel mogelijk circulair en bio-based materiaal te gaan gebruiken en het energie gebruik verder terug te dringen in combinatie met de opwekking van meer eigen stroom.

ORGANISATIE

Hortus Alkmaar is een door de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen geaccrediteerde botanische tuin.

We zijn de laatste jaren enorm gegroeid en hebben stappen kunnen zetten om processen te optimaliseren en de organisatie te verstevigen. Om een solide basis voor toekomstige groei en nieuwe projecten te creëren is het noodzakelijk om het personeelsbestand uit te breiden.

We gaan van een Professionele Vrijwilligers organisatie naar een Professionele organisatie met Vrijwilligers.

In 2026 zal daar een start mee worden gemaakt, mede dankzij een incidentele subsidie van de gemeente Alkmaar.

MUSEUM

Hortus Alkmaar is feitelijk een levend groen museum. Het bestuur heeft zich tot doel gesteld een erkend museum te worden. De voorbereidingen daartoe zijn al in 2024 begonnen met het opstellen van een volledig vernieuwd collectiebeheer plan en het aanpassen van onze collectiebeheerssoftware. In dit verslagjaar is de personele samenstelling uitgebreid met een erfgoedprofessional. We hebben onze bestaande procedures onderzocht en geactualiseerd. Er is een verdere implementatie geweest van de Governance Code Cultuur. In het eerste kwartaal van 2026 zal onze aanvraag worden ingediend bij de Museum Vereniging.

TEN SLOTTE

Dit verslag is met zorg samengesteld om het publiek, onze klanten en stakeholders een goed beeld te geven van onze activiteiten in 2025.

Via deze weg bedanken wij iedereen hartelijk voor de interesse, de steun, de grote inzet en flexibiliteit in het afgelopen jaar.

Maart 2026

Namens het bestuur,

Esther Zijl, voorzitter

Erik ten Winkel, penningmeester

MISSIE EN VISIE

ONZE VISIE

Natuur en groen zijn essentieel voor de gezondheid en het welzijn van de mens. Hortus Alkmaar draagt daaraan bij door het in stand houden en waar mogelijk uitbreiden van de historische plantencollectie met geneeskrachtige toepassingen. Wij bieden educatie op het gebied van geneeskrachtige kruiden, gezondheid, biodiversiteit, natuur, milieu en duurzaamheid. En wij zetten ons in voor alles dat nodig is dat het behoud van de plantencollectie en educatieve activiteiten bevordert.

ONZE MISSIE

Hortus Alkmaar wil meer bewustzijn creëren van de gezondheid bevorderende werking van planten en de natuur. Dat doen we door het verstrekken van informatie en educatie aan jong en oud.

ONZE KERNWAARDEN

Wij zijn een betrokken organisatie waar gastvrijheid, diversiteit en inclusie samengaan. We gaan respectvol om met onze medewerkers, bezoekers, relaties, stakeholders en onze omgeving. We doen er alles aan om met de beperkte middelen die we hebben onze faciliteiten en programma's voor alle bezoekers geschikt te maken. We zijn een nog jonge professionaliserende organisatie met grotere ambities.

DE TUIN

PERMANENTE OPSTELLINGEN

De tuin kent een aantal, min of meer, permanente opstellingen die een verhaal aan de bezoeker vertellen.

Amerikaans bos

Het Amerikaanse bos geeft een beeld van een bos in Noord-Amerika. Het laat de bezoekers de overeenkomst zien tussen veel van de hier bekende bomen en hun Noord-Amerikaanse verwanten en is ook een goed voorbeeld van de verschillen in biodiversiteit tussen de oude en nieuwe wereld.

Carnivorenbak

De carnivorenbak (met vleesetende planten) laat de verschillende typen plantenaanpassingen zien aan het leven in voedselarme omstandigheden. De watervoorziening in de bak vindt uitsluitend plaats met regenwater waardoor er een zuur milieu aanwezig blijft. In de bak groeien ook allerlei veenmossen die verantwoordelijk zijn voor de veenvorming in het verleden. Winning van veen als brandstof in het verleden is bepalend geweest voor hoe grote delen van Nederland er nu uit zien.

Vleesetende planten

Duinbiotopen

De duinbiotopen in de tuin geven een beeld van de in twee Noord-Holland voorkomende duingebieden. Het kalkarme deel ligt ten noorden van de weg naar Bergen aan Zee het kalkrijke gebied ten zuiden. De opstelling leert de bezoeker over de grote verschillen in voorkomende plantensoorten tussen de twee gebieden. Ook wordt hier aandacht besteed aan de ontstaansgeschiedenis van de duinen en veengebieden in dit deel van Noord-Holland.

Moestuin of Karel de Grote tuin

Vlak voor het jaar 800 gaf Karel de Grote instructies aan alle domeinen in zijn keizerrijk om honderd planten bedoeld voor medicinaal gebruik en voeding te verbouwen. In de 'Karel de Grote tuin' maakt ons publiek kennis met deze soorten waarvan vele tegenwoordig weer op de kaart staan als vergeten groenten.

Mediterraneborder

De mediterrane border geeft samen met de kuipplanten een beeld van een van de belangrijkste floristische biotopen

die niet zoals de naam suggereert alleen rond de Middellandse Zee voorkomen.

Prairietuin

De prairietuin laat een beeld zien van een belangrijk Noord-Amerikaanse biotoop dat enorm uit gestrekt was en waar heden ten dage nog slechts 0,1% van over is gebleven als gevolg van voornamelijk grootschalige agricultuur. Ook wordt hier een link gelegd naar de populariteit van deze planten als tuinplant.

Stinzenbos

Het stinzenbos geeft een beeld van een bos op een landgoed waar allerlei bolgewassen werden geïntroduceerd.

Verplanten

Toen de mens nog geen toegang had tot chemisch gemaakte kleurstoffen werden kleurstoffen uit onder andere planten gebruikt voor het kleuren van kleding en verven. Het vertelt ook het verhaal van de vroege internationale handel waarbij wol uit Groot-Brittannië in Vlaanderen werd gebruikt om lakenstoffen te maken en het enorme economische belang die de productie van rode en blauwe verfstof, uit meekrap en wede in Zeeland had. Het laat zien dat internationale handel van alle tijden is.

Foto: Manuela Schmidt, verplant Kattenstaart amarant

NIEUW IN DE TUIN

Alchemistentuin

In de laatste maand van 2025 is de aanleg van een Alchemistentuin gestart om in de eerste helft van 2026 gereed te zijn voor het publiek. De Alchemistentuin zal de ontwikkeling van de natuurwetenschappen in de westerse wereld onder de aandacht brengen en met name gericht zijn op de transitie van de historische kennis over het gebruik van planten in medische toepassingen naar de modernere geneesmiddelen. De ontwikkeling van de Alchemistentuin is mede mogelijk gemaakt door Oudshoorn Schagen bv en Gemeente Alkmaar.

Ontdekbos

Eind 2025 zijn de voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van een 'Ontdekbos' waar het belang van bomen voor onze gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit zal worden benadrukt.

Het bestaande Stinzenbos zal samen met een recent aan de tuin toegevoegd bos worden opgenomen in het te ontwikkelen Ontdekbos.

De ontwikkeling van het bos en bijbehorend educatief programma is medemogelijk gemaakt door Goede Doelen NH1816, DGS Foundation en Gemeente Alkmaar.

BEELD & TUIN

Van april tot eind oktober stond de beeldenexpositie Beeld&Tuin van kunstenaars van het KunstenaarsCentrumBergen in Hortus Alkmaar. De beelden staan op bijzondere plekken in het groen, in een kas, op het water of in het bos. Bijzonder was dat het grote beeld van Gertjan Evenhuis voor de eerste keer in Nederland werd geexposeerd. De expositie Beeld&Tuin is mede mogelijk gemaakt door TAQA Cultuurfonds, Victoriefonds en Gemeente Alkmaar.

Foto: Fer Korvers, opening Beeld & Tuin door Marrigje Rikken, directeur Stedelijk Museum Alkmaar bij beeld Evenhuis.

KUNST IN DE KAS

Dit culturele onderdeel van Hortus Alkmaar kende drie onderdelen:

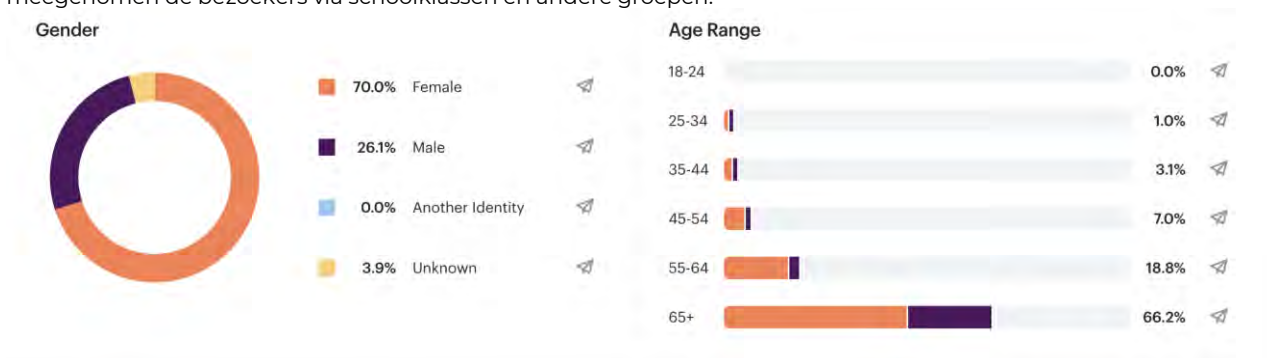
Een fototentoonstelling, in samenwerking met Cameraland, van genomineerde werken uit een wedstrijd in het kader van het jaarthema Plant en Mens van de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen.

Schilderijen van Marina Rupert waren te zien van mei t/m juni in de Kas. Haar kunst is geïnspireerd op haar tuin en het kustlandschap waar ze zo van houdt. Petra Poppen is een lokale kunstenaar en exposeerde in september in de kas. Op burendag ontving ze lokale bezoekers en vertelde over haar kunst.

Foto: Kunst in de Kas door Petra Poppen

PUBLIEKSPROGRAMMA

Hortus Alkmaar tracht met een gevarieerd aanbod een breder publiek te trekken en daarmee meer mensen kennis te laten maken met de natuur en hetgeen de natuur voor de mens betekent. Daar we niet weten hoe de opbouw van onze bezoekers is geeft de leeftijd en gender opbouw van onze nieuwsbrief abonnees daar een inzicht in. Hierin zijn niet meegenomen de bezoekers via schoolklassen en andere groepen.

Figuur 1: Leeftijd en gender van onze nieuwsbrief abonnees. Bron MailChimp.

RONDWANDELINGEN

Het hele jaar door, van maart tot aan oktober, waren er themagerichte rondwandelingen over stinzenplanten, heemplanten, biotopen, eetbare planten, geneeskrachtige planten, om er een paar te noemen. Het blijft een mooie invulling om aan onze educatieve taak als botanische tuin te voldoen.

Foto: Erik Boschman

MUZIEK IN DE TUIN

Onze zondagmiddagen stonden in het teken van lokaal talent, van jazz tot klassiek. Een hoogtepunt was het jaarlijkse concert van Popkoor Atlantis uit Alkmaar met wel 40 koorleden."

Foto: Optreden Alkmaars Popkoor Atlantis

DANS EN THEATER

Choreograaf en performer Tirza Winkelman uit Bergen presenteerde samen met Caitlin Scheffer twee korte voorstellingen, speciaal gemaakt voor de intieme, groene setting van de kas.

Daarnaast ontvingen we een internationaal kunstenaarsduo K&A (Karla Isidorou & Alexandre Bellon). Zij gaven een zintuiglijke theatervoorstelling over de wereld van koffie, rituelen en verhalen in de kas.

Foto: KAHVE

EDUCATIE

THEMADAGEN

Tijdens de maandelijkse themadagen stond er iedere keer een ander onderwerp in de schijnwerpers: bijen, (water)beestjes, bomen, planten en paddenstoelen. Er zijn altijd kinderactiviteiten zoals knutselen met natuurlijke materialen. Ook zijn er educatieve spellen, zoals bomenbingo en beestjesmemory.

WORKSHOPS

Ook dit jaar zijn er een aantal workshops botanisch tekenen gegeven, zowel voor beginners als gevorderden. Er zijn diverse workshops fotografie gegeven waarbij onderwerpen in de tuin als studieobject figureren. In de zomer van 2025 zijn er voor het eerst een zestal momenten geweest waarop qigong sessies (Chinese bewegingsleer die je energie laat stromen) in de tuin plaats vonden. Gedurende het hele jaar vinden er bij volle maan vrouwencirkels plaats in de tuin.

Foto: Linda Karels

SCHOOLEDUCATIE

Via het programma Natuurgids Alkmaar vonden excursies plaats voor scholieren uit de regio Alkmaar. De betreffende lessen worden aangeboden aan scholen en BSO's. We bereikten met dit programma 5660 kinderen.

KINDERPROGRAMMA'S

Voor kinderen van 3 tot 7 jaar heeft Hortus Alkmaar een interactieve speurtocht: het Kabouterpad. Door de hele tuin staan paddenstoelen met opdrachten. Zo ontdekken jonge kinderen op een speelse manier de hele tuin.

Foto: Hannie van Hardeveld

In mei was de lancering 'Ontdek de Groene schatten van Hortus Alkmaar.', een nieuwe speurtocht vanaf 7 jaar. Gefinancierd door de Stichting De Groot en Slot Foundation.

Foto: Mieke Klerk en Mischa den Drijver, overhandigen het 'eerste' exemplaar van de speurtocht aan Carol Buiter en Cees Peter Huibers, bestuursleden van DGS Foundation.

IJSVOGELHUT

In de observatiehut zien mensen van alle leeftijden voor het eerst in hun leven ijsvogels. Vooral kinderen worden heel enthousiast als ze de vogel met de on-Nederlandse kleuren zien. Momenteel is de historische inrichting met educatieve elementen niet meer op het niveau zoals we willen. Er zal een plan ontwikkeld worden om deze aan te passen aan de eisen van de tijd. Er zijn daarvoor voorbereidingen getroffen om een webcam te installeren die in 2026 live zal gaan.

Foto: Diana Oei

MARKETING EN COMMUNICATIE

Er is een nieuw communicatieplan opgesteld voor 2026-2029. Dit communicatie- en kanalenplan is bedoeld om zowel intern als extern duidelijke lijnen aan te brengen in de communicatie van Hortus Alkmaar. Dit plan sluit nauw aan bij het Beleidsplan 2025-2029 van Hortus Alkmaar. Door op deze manier structuur aan te brengen in de communicatie, zorgen we ervoor dat Hortus Alkmaar niet alleen een bijzondere plek is, maar ook dat de natuur, rust, ontdekking en inspiratie door velen wordt ervaren, gezien en gedeeld.

OFFLINE

Begin januari 2025, bij Hallo 2025 is een nieuwe brochure gelanceerd: "Geef om Hortus Alkmaar". Een brochure om vrienden, beschermers en sponsors te werven. Ook is de folder van Beeld&Tuin met plattegrond van de beelden gerealiseerd.

ONLINE

Sociale Media

In het afgelopen jaar heeft de digitale aanwezigheid van Hortus Alkmaar een enorme vlucht genomen. Met betaalde campagnes op [Facebook](#) en [Instagram](#) wilden we meer bereik/bekendheid.

De belangrijkste resultaten op een rij:

Efficiënt bereik: De focus lag op awareness; met een uniek bereik van 41.537 personen (+916%) hebben we tegen zeer lage kosten een grote nieuwe doelgroep aangeboord.

Content die raakt: Organisch scoorden vooral concrete evenementen en seizoen momenten sterk. Uitschieters waren de 'Bijendag' (bijna 22.000 impressies) en de fotowedstrijd 'Plant & Mens'.

Explosieve groei op Sociale Media: De betrokkenheid op Facebook verdubbelde (+100%), terwijl het aantal likes op Instagram met 751% toenam.

Conclusie: De gekozen strategie werkt. Door in te zetten op beleving en specifieke evenementen bouwen we aan een groeiend netwerk, waarbij we met minimale middelen een maximaal lokaal bereik realiseren.

LinkedIn – Dit kanaal biedt kansen, omdat het een ideaal netwerk-kanaal is, waar steeds vaker 'verhalende' content is te vinden. Op dit platform publiceren we mooie samenwerkingen, zoals met Rodi Media.

Website

De website is de centrale landingsplaats voor bezoekers en mensen die op zoek zijn naar informatie over Hortus Alkmaar. Het is daardoor ook de plek waar de bezoeker relevante informatie vindt en waar het gevoel van de kernboodschap in woord, beeld en structuur wordt uitgedragen. Om hieraan te blijven voldoen hebben we in ons communicatieplan een aantal verbeterpunten opgesteld. Zoals de huidige hoeveelheid informatie en content verminderen: alle niet-relevante content vaststellen, op basis van de statistieken van Google Analytics, en vervolgens van de website verwijderen.

SAMENWERKINGEN

Hortus Alkmaar is aangesloten bij de Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen (NVBT)* en is daarmee een tuin die aan alle eisen voldoet die aan een botanische tuin worden gesteld. Er vinden periodieke audits plaats naar de conformiteit.

Voor de Gemeente Alkmaar voeren we diverse projecten uit op het gebied van educatie.

Er is een samenwerking met KunstenaarsCentrumBergen (KCB) voor de jaarlijkse exposities van beelden in de tuin.

Met Artiance, hét Centrum voor de Kunsten van Alkmaar en omgeving, die een brede groep mensen boven zichzelf laat uitstijgen door het aanbieden van kunsteducatie, is een samenwerking voor het jaarlijks exposeren van werken van hun studenten.

Bedrijvenvereniging Beverkoog heeft zich ten doel gesteld het groenste en meest klimaat inclusieve bedrijvenpark van Noord-Holland te worden. Daar werkt Hortus Alkmaar aan mee in advies en uitvoering van de vergroening en de bevordering van biodiversiteit.

Le Champion is al jarenlang een partner. Jaarlijks organiseren zij de Wandel4Daagse van Alkmaar. Hierdoor komen rond de 2.500 wandelaars door de tuin.

Buurderij is een netwerkorganisatie die rechtstreeks bij de lokale producenten kopen. Zo werkten we samen tijdens het UPFest 2025, Plantendag en RAVO-medewerkers Kerstfeest.

Met Cameraland uit Alkmaar organiseerden we een fototentoonstelling Plant & Mens (het thema van NVBT*). De 10 mooiste werken werden door een jury uitgekozen en werden in de zomer tentoongesteld in de kas. Het publiek koos een winnaar, die kreeg een mooie waardebon van Cameraland.

BEGUNSTIGERS EN FONDSSEN

Stichting Hortus Alkmaar is een geregistreerde ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).

Steeds meer particulieren steunen ons met bijdragen en maken gebruik van de fiscale mogelijkheden.

Dit jaar is Hortus Alkmaar aangemeld als een van de doelen die spelers in de Vriendenloterij kunnen kiezen als hun goede doel.

In dit verslagjaar ontvingen we bijdragen van:

DGS Foundation voor het ontwikkelen van een educatieve route in de tuin gericht op jongeren vanaf zeven jaar.

TAQA Cultuurfonds, Gemeente Alkmaar, Victoriefonds en KCB voor diverse culturele activiteiten in de tuin.

Ook diverse bedrijven en particulieren droegen bij voor instandhouding van de collectie.

COLLECTIE

In 2011 nam Hortus Alkmaar de collectie planten over die door VSM, een producent van natuurlijke farmaceutische producten, werd gebruikt in hun toepassingen. Deze collectie bestond indertijd uit ongeveer 900 soorten. In de loop der jaren hebben wij ons ingespannen om de collectie verder uit te breiden.

Onze collectie planten bestaat eind 2025 uit bijna 1900 plantensoorten. Hiervan hebben 1769 een beschreven medische toepassing.

Bij de keuze van soorten laten we ons niet alleen leiden door medische toepassing maar ook de herkomst.

Uitgangspunt is dat het materiaal soortecht is, dus geen kweekvormen en bij voorkeur uit het wild is verzameld of uit een traceerbare bron komt.

Doordat de expositieruimte die wij tot onze beschikking hebben voornamelijk buiten is betreft het overgrote deel soorten die in een gematigd klimaat leven. Deze soorten worden deels in een semi-natuurlijke opstelling in de tuin gepresenteerd. Veel van de soorten komen ook in Nederland of Europa voor. Een gering aantal soorten, minder dan 100, worden in kuipen of potten gehouden en overwinteren in de kas,

Bij het registreren van de species in de collectie worden de richtlijnen zoals beschreven in het Handboek Collectiebeheer voor botanisch tuinen gevolgd.

Door wetenschappelijke inzichten wijzigen regelmatig de gehanteerde wetenschappelijke namen van planten. De door ons gehanteerde naamgeving van de soorten volgt a priori de door Royal Botanic Gardens, te Kew online gepubliceerde taxonomische database Plants of the World Online (POWO) en slechts in een enkel geval wordt daarvan afgeweken.

Voor de Nederlandse naamgeving volgen we de Standaardlijst van de Nederlandse Flora tenzij er nog geen Nederlandse naam voor is.

Foto: Manuele Schmidt

ONDERZOEK

VERSTERKING POPULATIES ZELDZAME SOORTEN

In opdracht van derden voeren we onderzoek uit naar het propageren van een aantal in Nederland zeldzame soorten met de bedoeling de schaarse populaties te ondersteunen.

ANTROPOCHORIE

Onze collectiebeheerder voert onderzoek uit naar soorten die door toedoen van de mens zijn verspreid. Het huidige onderzoek richt zich met name op het voorkomen van wol-adventieven. Zaden van deze soorten blijken zelfs honderd jaar na het beëindigen van de wolindustrie langs de Maas in Wallonië door overstromingen en werkzaamheden tevoorschijn te komen en te kunnen kiemen. Zo worden diverse soorten, afkomstig uit alle werelddelen, die nieuw zijn voor Nederland en België gevonden. Met name soorten uit het cypergrassen geslacht *Juncus* hebben de aandacht. Dit onderzoek wordt in samenwerking met de plantentuin van Meisse uitgevoerd en resulteert in diverse wetenschappelijke publicaties en presentaties.

EXTRACTEN BIBLIOTHEEK

Een belangrijk deel van onze collectie is beschikbaar via de Nederlandse extracten bibliotheek. Hierin zijn inhoudstoffen die geëxtraheerd zijn uit planten beschikbaar voor onderzoek naar toepassingsmogelijkheden.

CONSERVEREN

De collectie herbergt diverse plantensoorten uit Nederlandse populaties die in Nederland bedreigd zijn en deze vormen daarmee een reserve met genetische informatie van Nederlandse populaties die kan worden ingezet bij herintroductie programma's. Het kweekprogramma met bosgeelster (*Gagea lutea*) en slanke sleutelbloem (*Primula elatior*) heeft hieraan bijgedragen.

Daarnaast herbergt de collectie een groot aantal planten uit het Nederlands geografisch gebied die beschikbaar zijn voor lokaal soortbehoud.

COLLECTIEBEHEER

Naast de in de tuin aanwezige planten zijn er van de planten ook zaden aanwezig die continu worden ververst door deze regelmatig te oogsten en te bewaren. Deze collectie zaden vormt als het ware een back-up voor de planten in de tuin, terwijl de planten een back-up zijn voor de zaden collectie.

De opslag van deze zaden is in dit verslagjaar verder verbeterd. Hierbij is extra aandacht besteed aan bescherming tegen van buitenaf komende invloeden. Dit jaar is er ook een procedure van collectiehulpverlening opgezet.

Om ruimte te maken zijn een aantal redundante kuipplanten en kuipplanten die buiten de scope van de collectie vallen en geen meerwaarde hadden volgens LAMO-protocol aangeboden aan collega botanische tuinen in Nederland. De meeste planten hebben een nieuwe bestemming gekregen in de botanische tuinen van Den Helder en Utrecht. De overgebleven exemplaren, die geen bescherming genieten en vervangbaar zijn, zijn vernietigd.

AANWINSTEN

Er zijn 47 soorten planten aan de collectie toegevoegd. Deze planten zijn over het algemeen in het wild verzameld in Nederland, België, Frankrijk en Tsjechië.

Een vrij bijzondere aanwinst was *Equisetum sylvaticum* die in Tsjechië werd verzameld.

BIODIVERSITEIT

In Hortus Alkmaar groeit een grote verscheidenheid aan plantensoorten. Ook zijn de planten in verschillende structuren samengebracht. Het langjarig beheer zonder chemische middelen en kunstmest en zorgvuldig bodembeheer dat heeft plaatsgevonden is ook een belangrijk aspect. Door de combinatie van deze factoren zijn de omstandigheden voor andere organismen, zoals insecten, vogels en zoogdieren heel gunstig met een hoge biodiversiteit als gevolg.

Periodiek worden inventarisaties uitgevoerd waarbij in de tuin diverse zeldzame of bijzondere soorten zijn aangetroffen. In diverse publicaties is hiervan de laatste jaren melding gedaan.

Het beleid is er opgericht om de biodiversiteit zoveel mogelijk verder te versterken.

Eind 2025 zijn we bijvoorbeeld gestart het bos in de tuin zodanig in te richten dat het aantrekkelijker wordt voor allerlei vlinders en andere insecten.

PUBLICATIES EN LEZINGEN

BOEKPRESENTATIE

Een groep vrijwilligers van Hortus Alkmaar realiseerde eind 2025 een boekje met een bijzondere selectie van natuurpareltjes in de Hortus: 20 Parels in Hortus Alkmaar. Het eerste exemplaar van het boekje werd overhandigd aan wethouder Lars Ruiter van de Gemeente Alkmaar.

Presentatie boek 20 Parels van Hortus, overhandigd op de Winterdag van 30 november.

LEZINGEN

Bij de jaarlijkse Partnerdag van Hortus Alkmaar verzorgde Piet Zijlstra van het kennis- en innovatiecentrum BuildingG van de Universiteit Groningen een inspirerende lezing.

Lezing Piet Zijlstra bij Partnerdag

Een biodiversere tuin: daar pluk je écht de vruchten van

DOOR ROSALIE BUJONG

De klapproos, het madeliefje, de blauwe knoop of het prachtklokje: steeds meer mensen wisselen hun tuinlegels in voor een kleurrijke border. Een biodiversere tuin ondersteunt namelijk niet alleen kwetsbare insecten, maar draagt ook bij aan een gezonde grond en zorgt ervoor dat de tuintemperatuur 's zomers laag blijft. Annelies van der Linde is hovenier en zadenexpert bij Hortus Alkmaar. Ze legt uit wat de do's en doe's zijn voor een kleurrijke tuin. "Geduld is heel belangrijk. Uiteindelijk krijg je er een prachtig resultaat voor terug"

Werken als hovenier is om veelzijdig beroep. Annelies: "Bij Hortus ga ik over de oogst- en schijningsprocessen en houd ik de zadencollectie in stand. Daarnaast stel ik de zadenmixen samen voor de webshop. Hiervoor spar ik met mijn collega's en de vrijwilligers, dat is superleuk om te doen."

Biologisch

Van de zadenmixen tot de potgrond; bij Hortus Alkmaar is alles biologisch. "Daar is veel vraag naar", benadrukt Annelies. "Zeker nu er steeds meer

aandacht komt voor pesticiden en de negatieve gevolgen ervan voor mens, dier en natuur. Momenteel is de tuinspuitdruk bezig met voorzaaien en zaaien in volle grond. Dit gebeurt in de kas, maar ook in de productietuin van Hortus, die midden in de botanische tuin staat. "Samen met de vrijwilligers ben ik bezig met het verspreiden van de planten die in december of zijn geschoond (bij dit proces worden de zaden gescheiden van het 'hul' zoals stengels en blad, red.) en gedroogd." Door een strak sche-

maa aan te houden, zorgt Annelies ervoor dat alles in het voorjaar klaar is; op die manier ziet de tuin er bloeiend uit én is de webshop altijd op voorraad. "Dit jaar is er veel vraag naar inheemse zaden. Dit zijn planten in allerlei vrolijke kleuren, elk met een verschillende bloeitijd." De zadenmix helpt bij, vinders, libellen en andere kwetsbare insecten. Annelies: "Wilde bijen hebben stuifmeel en nectar nodig; daar zijn inheemse planten heel geschikt voor. Je helpt er ook vogeltjes mee, want die eten de zaden op."

Kleurrijke border

Om een kleurrijke tuin te creëren, hoef je niet gelijk alle tegels eruit te halen. Annelies: "Begin klein, met een border. Want hoe leuk is het voor kinderen om de zaden te zien groeien?"

strooien van de zaden. Mijn tip: druk na het zaaien de grond aan en geef gelijkmatig water. Een gieter geeft harde stralen, wat niet bevordert is voor de plant. Daarnaast gaan de zaden aan de wandel, waardoor ze opvrens aan de linker- of rechterkant van de border opkomen. Sproei dus voorzichtig, dan boots je de regen na. Dat geldt trouwens ook voor binnentuinplanten; geef kleine beetjes water achter elkaar in plaats van één grote leug."

Geduld wordt beloond

Als je eenmaal hebt gezaaid, is geduld een schone zaak. Annelies: "In een zadenmix zit-

■ November Annelies: "Begin klein, met een border. Want hoe leuk is het voor kinderen om de zaden te zien groeien?" (FOTO: ROSALIE BUJONG)

ten zowel eenjarige, tweejarige als vaste planten. Je moet dus soms wat langer wachten, maar uiteindelijk krijg je een hele mooie border." Zaaien doe je bij voorkeur vanaf maart tot eind juni. En zo'n groene tuin, dat heeft veel voordelen. Regenwater kan beter weglopen, wat wateroverlast tegengaat. Daarnaast zorgen planten ervoor dat het minder heet wordt in je tuin, zo benadrukt Annelies. "Wat zijn leuke planten om mee te beginnen?" Kormormoerkruid, calendula, kamille of het slaapmutsje. Deze gaan vanzelf al lekker groeien en bloeien. En je hebt er wat aan, want de

bloesmetjes van kormormoerkruid zijn eetbaar en van kamille kun je thee zetten." Wie meer kleur in de tuin wil, kan een inheemse zadenmix of vinder- en bijenmix kopen. "Bijvoorbeeld met blauwe knoop, klapproos en het paarze rugblokje; daarmee zit je tuin er gelijk vrolijk uit." Nog een tip van de tuinspuit: laat uitgebloeiende planten staan. "Als het plantje van vaste en tweejarige planten afsterft, dan blijft het wortelsysteem leven. Haal de border dus niet leeg, maar laat alles rusten. Je zult zien dat je verlast wordt over wat er weer omhoogkomt. Dit verrassings-effect is wat tuinen zo leuk én bijzonder maakt!"

■ Het slaapmutsje, kamille en blauwe knoop. (FOTO: CAVALI)

wijg 18 maart 2015
Regio 5

NATUUR Ijsvogel broedt voor het 25e jaar in Hortus Alkmaar

In de vogelkijkhut wordt geduld altijd beloond

In de vogelkijkhut van Hortus Alkmaar wordt geduld altijd beloond. Tinie Goudsblom tuurt hier over het water, naar de holtes in de steile oever aan de overkant. Daar broedt de ijsvogel, volgens velen de absolute beauty onder de inheemse vogels.

Connie Vertegaal
connie.vertegaal@regio5.nl

Alkmaar ■ Er is nu niets te zien. Maar het oranje-blauwe vogeltje zal zijn komst straks ongewijfeld weer aankondigen met een fluitroos die lijkt op een hoog gillende. Tinie herkent de ijsvogelroep uit datzelfde zoewel turen heeft ze al in de kijkhut doorgebracht. Als ze geluk heeft, zit de vogel dan een beetje op een tak boven het water. Dan klikt haar camera smartphone. Ze heeft hem speciaal om vogels te kunnen fotograferen. „Ik heb in de zorg gewerkt, dus ik kreeg in coronatijd de coronabonus. We kregen hem zelfs twee keer." Ze lacht. „Mer dat geld ben ik meteen naar de camerawinkel gegaan." Nu is ze met pensioen en heeft ze dan ook tijd genoeg om de vogels te observeren. In de hut verrijkt de tijd zonder dat ze er erg in heeft. „Ik neem me vaak voor om maar twee uurlijes te gaan, maar dan zit ik er zo de hele middag."

Er is een te vieren derde lease in de hortus. Want de ijsvogel broedt hier nu al 25 jaar. Rutger Polder en Peter Stoop van de ijsvogelwerkgroep strenden aan de wieg van dit succes. Zij maakten de oeverwand geroofd voor de komst van het vogeltje. De hortus was toen nog onderdeel van WSM de producent van plantaardige geneesmiddelen, red.). Ook op andere plekken in Alkmaar maakten Polder en Stoop geschikt broedplekken.

Geen eiben

„Stille winden moesten ze hebben, zodat er geen roofdieren zoals hermelijnen bij kunnen", zegt Peter Stoop. „Verder hebben ze geen eiben. We hebben er ook niet veel werk aan om het te onderhouden." „En het was meteen een succes", valt Rutger Polder aan. „Bij het waterschap hadden ze tegen me gezegd: je kan het vergeten, de ijsvogel komt hier niet. Maar ze kwamen dus wel."

Ijsvogels waren voordat Polder en Stoop en andere vrijwilligers ze te hulp schoten uiterst zeldzaam in deze regio. „Je zag ze vooral in het zand en oever van het land", zegt Rutger Polder. „Ze broeden in steele oevers van steilrompende beekjes, die hebben we hier niet. In strenge winters hebben ze het moeilijk, want ze leven van vis. Stromende beekjes vriesen niet dicht. Maar ze zijn inwendig. Ze gaan daar ook bij

Het kan best druk zijn in de vogelkijkhut.

FOTO: BROUWVINDEN DE VRIES

Bij het waterschap zeiden ze: je kan het vergeten, de ijsvogel die komt hier niet

Rutger Polder
Vrijwilliger ijsvogelwerkgroep

een stuwte zitten, daar blijft het water ook open. En hier tricken ze dan ook naar toe."

De afgevoerde 25 jaar zijn de broedjaartjes van ijsvogels in Alkmaar steeds bijgehouden. Daar zit een stijgende lijn in. „Vorig jaar waren het er twintig, zoewel hadden we er nog nooit", zegt Rutger Polder. „Maar na een strenge winter kan het helderder naar één of twee."

Bergr

In de hortus woerd er nu nog niet gebreed. Het paarje is bezig het nest uit te groeien. Dat is te zien aan een klein bergje grond onder het broedgat. „Je ziet ze niet met nestmateriaal heen en weer vliegen, zoals ander-

Het ijsvogelvuurje van de hortus, op een dikke boomtak.

FOTO: TINIE GOUDSBLOM

re vogels nu doen", zegt Tinie Goudsblom. „Het vrouwtje legt 4 tot 7 eieren en als de jongen uitvliegen, blijven ze nog een paar dagen in de haars van het nest en worden ze nog door hun ouders gevoerd. „Maar dan is het optuigen van de jongen pas en na aan de twee he-

En dan komt er nog een derde of zelfs vierde leg. Ze gaan tot in september door."

Uitrekken

Voor de ijsvogeltjes in de kijkhut valt er dus de komende maanden nog veel te genieten. Tinie vraagt

een tip aan Rutger. Ze haapt er genoeg van te zijn dat de jongen uitvliegen. Hij heeft het verschillende keren gezien. „Dat is 24 of 25 dagen na het vrouwtje is gaan broeden. Je moet uitrekken welke dag dat is en dan voor de zekerheid een dagje eerder gaan zitten." Geduld dus.

TVNoord-Holland: koken met Kok.

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/353089/koken-met-kok-eet-bloemen-in-de-hortus-botanicus-van-alkmaar>.

MAANDELIJKE COLUMN VAN HORTUS ALKMAAR IN RODI WONEN KRANT.

Column Hortus Alkmaar

hortus alkmaar

ONTDEK DE MAGISCHE WERELD VAN PLANTEN

Hortus Alkmaar is een kleurrijke tuin met de grootste collectie geneeskrachtige planten van Nederland. De botanische tuin zit vol met verborgen verhalen over bekende en onbekende planten. Chef tuinman Sipke Gonggrijp weet over elke plant wel iets bijzonders te vertellen. Dit kan een zeldzame plant zijn uit de botanische collectie of die je herkent als (on)kruid uit je eigen tuin. Deze maand is het de beurt aan de rode zonnehoed.

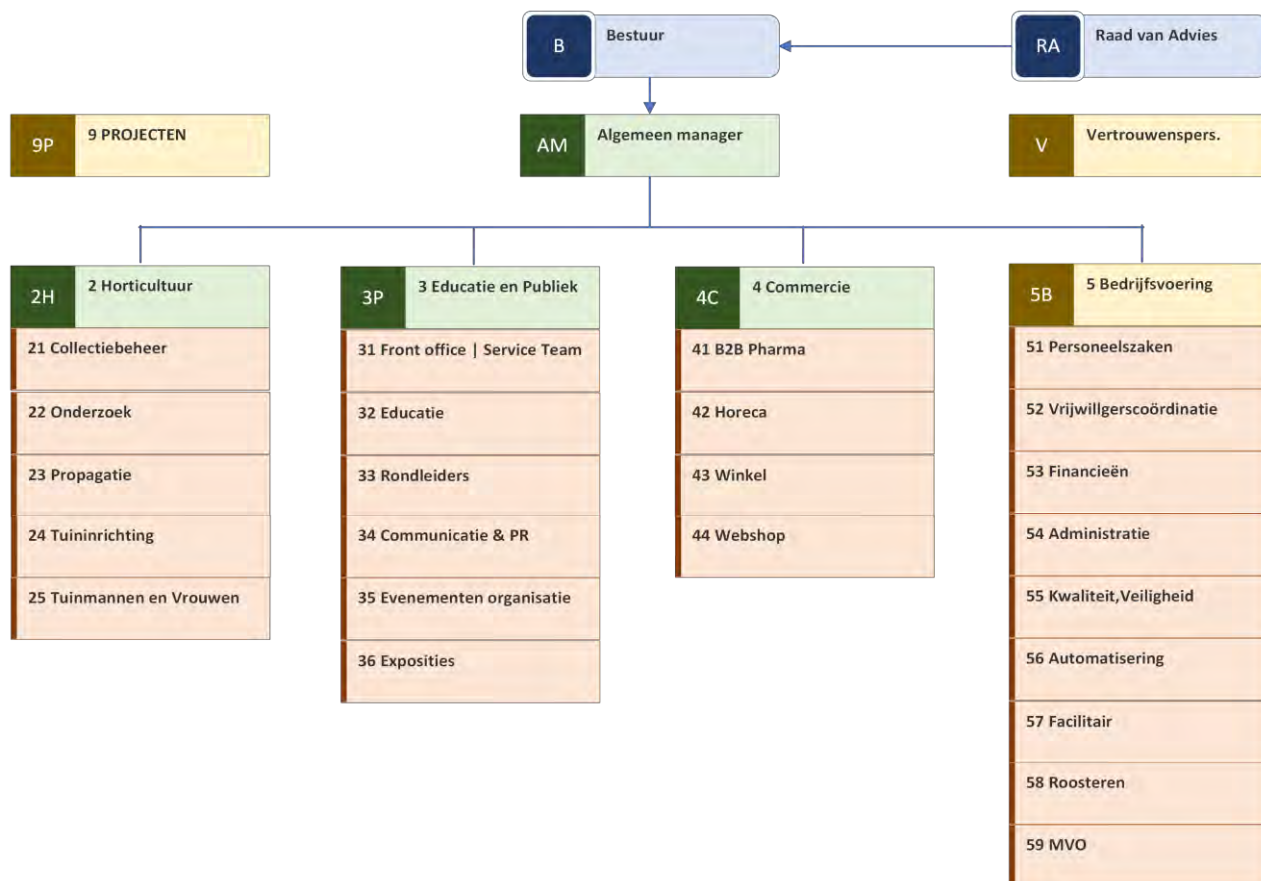
Rode zonnehoed behoort tot de asterfamilie. Het geslacht telt nog 8 andere soorten, waarvan slechts één met gele bloemen. Ze komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika en staat daar in open bossen en struikgewas, maar ook op prairies. Op die plekken wandelt ze, wat aangeeft dat de plant niet al te lang leeft en ze het van haar zaailingen moet hebben. Deze vaste plant is erg populair als tuinplant en ook bij insecten zoals wilde bijen en dagvlinders. De bloemen hebben mooie roze kroonblaadjes die rondom een forse kegel staan, het hart van de bloem. De bloeiperiode is vanaf half juni en kan tot in september duren. De plant kan goed worden gecombineerd met de drooplant, schermbloemi-

gen of siergrassen. Na de bloei verwelken de kroonblaadjes en wordt de kegel bijna zwart van kleur. Dat geeft een heel fraai beeld tot diep in de winter. Veel mensen hebben moeite om de plant in leven te houden. Soms ligt dat aan de grondsoort. De plant prefereert voedzame en doorlatende zavelgrond in de volle zon. Kleigrond is vaak te zwaar of te ondoorlatend. Een ander punt van aandacht zijn de planten die worden aangeboden in tuincentra. Elk jaar verschijnen er wel nieuwe cultuurvariëteiten en kleuren, maar deze planten leven vaak niet lang. Wil je een poging wagen om deze kroonjuweel in de tuin te zetten? Probeer dan de botanische soort, veel sterker en mooi genoeg van zichzelf!

> De rode zonnehoed (Foto: Radha van Schaijck)

ORGANISATIE

BESTUUR

	Aantreden	1 ^{ste} termijn	2 ^{de} termijn
drs. Esther Zijl – voorzitter	01-01-2025	31-12-2029	31-12-2033
dr. Erik ten Winkel – penningmeester	30-03-2018	29-03-2021	29-03-2028
mr. Jacques Dekker – juridische zaken	11-05-2021	10-05-2024	10-05-2031
Tom Krijns – communicatie, sponsoring	01-03-2024	28-02-2028	28-02-2032
Ir. Arno den Toom	01-01-2025	31-12-2029	31-12-2033

* Doordat de zittingsduur en het aantal termijnen van een bestuurder bij bestuursbesluit van november 2025 in overeenstemming is gebracht met de Governance Code Cultuur. Hierbij is om continuïteitsredenen ervan uitgegaan dat de huidige termijn de eerste termijn is. Voor de heren Ten Winkel en Dekker betekent dat zij in totaal een langere periode kunnen aanblijven daar zij momenteel niet op korte termijn kunnen worden gemist. De andere drie leden zijn wel maximaal acht jaar bestuurder.

Het bestuur is onbezoldigd en ontvangt in lijn met de regels die voor een ANBI-stichting gelden geen vergoeding voor de inzet.

RAAD VAN ADVIES

Hortus Alkmaar kent sinds 2021 een Raad van Advies die gevraagd en ongevraagd het bestuur kan adviseren over het te voeren beleid en de te volgen strategie. Het bestuur wil op die manier gebruik maken van de kennis, expertise en ervaring van de betreffende deskundigen.

	Aantreden	1 ^{ste} termijn	2 ^{de} termijn	3 ^{de} termijn
drs. Evert Vermeer – voorzitter				
<i>Vm. gedeputeerde Flevoland, vm. Burgemeester Heerhugowaard</i>	21-03-2021	20-03-2024	20-03-2027	20-03-2030
drs. Ferdinand Mesu				
<i>Vm. Kon. Heidemaatschappij</i>	21-03-2021	20-03-2024	20-03-2027	20-03-2030
Wim Menkveld				
<i>Vm manager bijzonderbeheer Rabobank, European Committee for Homeopathy</i>	21-03-2021	20-03-2024	01-04-2025	afgetreden
Barbara Harskamp				
<i>Aanjager Circulair Omgevingsdienst NHN</i>	01-05-2025	30-04-2028	30-04-2031	30-04-2034
bc. Kees J. de Groot				
<i>Eigenaar/directeur C.A. de Groot Groep</i>	01-09-2025	31-08-2028	31-08-2031	31-08-2034
drs. Patrick van Mil				
<i>Vm. Directeur/bestuurder Stedelijk Museum Alkmaar</i>	01-09-2025	31-08-2028	31-08-2031	31-08-2034

Namens de Kon. Ver. Homeopathie Nederland is Hanno Spierenburg toevoerder bij de Raad van Advies. Na het afscheid van Wim Menkveld is zijn positie overgenomen door Barbara Harskamp.

NEVENFUNCTIES BESTUUR HORTUS

Esther Zijl

Directeur Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
Lid Raad van Toezicht Sarkon
Jurylid NHN Business Awards
Member SER Topvrouwen
Partner at Governance by Meaning

Erik ten Winkel

Eigenaar AE Beheer bv
Voorzitter Stichting Concert Check

Jaques Dekker

Directeur-eigenaar Dekker Consultants bv
Penningmeester bestuur Eten en Welzijn
Voorzitter van de regionale adviescommissie West-Friesland | Europese subsidie Leader t.b.v. plattelandsontwikkeling
Voorzitter van het Dorpenoverleg Blokker-Zwaag
Lid van het Participatieplatform Hoorn
Vicevoorzitter parochie Hoorn
Lid stuurgroep versterking eerstelijnszorg West-Friesland

Tom Krijns

Lid RvT van stichting Marketing Zaanstreek

Arno den Toom

Proposal & Project Manager/ R&D Engineer bij Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum te Amsterdam
Lid Werkgroep Opzetten Integraal Kind Centrum bij Allente
Voorzitter Lokale Ouderraad bij Allente
Lid Centrale Allente Raad bij Allente
Lid Industriële Adviesraad bij Universiteit van Manchester

TEAM COÖRDINATOR

Erik ten Winkel

HORTICULTUUR

Sipke Gonggrijp – collectiebeheerder, chef tuinen
Annelies van der Linde – propagatie, verkoop zaden
Peter Stoop – waterpartijen

PUBIEK EN EDUCATIE

Mischa den Drijver – communicatie, evenementen
Mieke Klerk – educatie scholen, projecten
Eliza Klaassen – museale zaken
Jan van der Haven – exposities kunst
Anita Veldman – serviceteam
Thea Schijf – serviceteam
Anja Miedema – website (tot 15 dec)

RONDLEIDERS

Aafke Wikkerink – rondleider
Adri van Mil – rondleider
Annemarie Bakker – rondleider
Ans van der Velde – rondleider
Elbert Veel – rondleider
Ger Augustus – rondleider
Jeroen Wiedenhof – rondleider
Leoniek Verhage – rondleider
Suna Ströbele – rondleider
Sytze van der Molen – rondleider
Tine Kalverboer – rondleider
Truus Ettema – rondleider

VRIJWILLIGERS

Onze vrijwilligers zijn heel belangrijk voor de dagelijks operatie van de hortus. Zonder hen kunnen we de tuin niet toonbaar houden, is er geen koffie, thee of taart in het kascafé, geen kinderspeurtochten en interessante boeken en cadeautjes in de winkel.

Door de groei in het aantal bezoekers in de laatste jaren is het met name voor de horeca lastig om het aantal vrijwilligers op pijl te houden om het kascafé goed te bedienen.

We hebben de aansturing en het assortiment aangepast om onze bezoekers goed van dienst te kunnen blijven.

HORTUSWINKEL

Marilou Treurniet – teamleider
Ellen Strietman – assistent teamleider
Roelie Scholten – assistent teamleider

KASCAFÉ

Waltraud Bouman – teamleider
Fransje Abresch – assistent teamleider

COMMERCIE

Harry Olie – verkoop b2b

BEDRIJFSVOERING

Erik ten Winkel – personeelszaken, financiën, IT
Willy Veel – vrijwilligerscoördinator, vertrouwenspersoon
Kitty Smits – administratie
Harry Olie – BHV-coördinator
Peter Stoop – kwaliteit, veiligheid en facilitair
Marcel Lagcher – ICT
Simon Rouw – ICT
Jaap Tijmes – techniek
Anita Veldman – roosters

Het tuinteam Beeld: Erik Boschman

KERNCIJFERS MEDEWERKERS

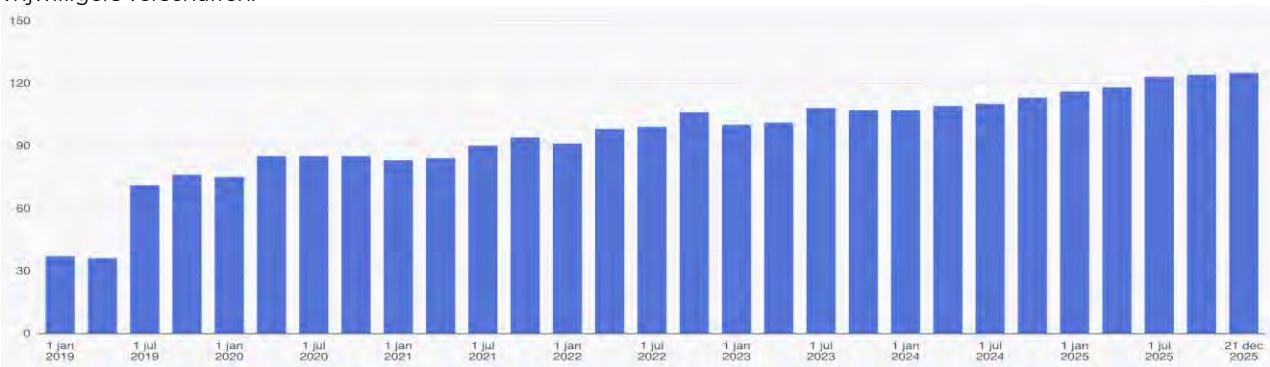
PERSONEEL IN LOONDIENTST¹

Aan het eind van het jaar zijn 6 personen in loondienst bij Hortus Alkmaar. Het betreft 3,4 fte. Hiervan is 2 fte gealloceerd voor het beheer en behoud van de collectie, 0,6 fte voor educatieve projecten, 0,6 fte voor communicatie en evenementen en 0,2 voor museale zaken. De overige taken worden uitgevoerd door het bestuur en vrijwilligers. De gemiddelde leeftijd van het personeel bedraagt 46 jaar.

AANTAL MEDEWERKERS EN VRIJWILLIGERS

Ultimo 2025 is het aantal medewerkers en vrijwilligers tezamen gestegen naar 125.

De ontwikkeling vanaf 2019 is in onderstaande grafiek inzichtelijk gemaakt. We zijn ontzettend blij met het feit dat zoveel mensen als vrijwilliger de tuin en haar collectie ondersteunen. Uiteraard bestaat een groot deel van hen uit gepensioneerden, maar steeds meer pre-pensioners en jongeren maken deel uit van hen. In dit jaar stroomden 21 vrijwilligers in en 11 stroomden uit. Daar veel geboortedata niet bekend zijn kunnen we geen gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers verschaffen.

Figuur 2: Ontwikkeling in het aantal medewerkers vanaf 2019

STAGAIRS

Gedurende het jaar boden we een stageplek dan wel ondersteuning aan stagiairs van Vonk. Ook zijn er incidenteel jongeren met een korte taakstraf aanwezig.

¹ Personeel wordt ingehuurd via hortus alkmaar bv

FINANCIËLE ASPECTEN

Op 2 maart 2026 is de jaarrekening opgemaakt door onze accountant. Onderstaand geeft een verkorte weergave.

VERKORTE JAARREKENING

	2025 D	2025 C	2024 D	2024 C
Balans				
Vaste activa	445966		447334	
Liquide middelen	163694		164656	
Vorderingen	17233		23308	
Voorraden	13975		13975	
Totaal Activa	640868		649273	
Eigen vermogen		461837		439251
Langlopende schulden		162031		176280
Kortlopende schulden		15699		34151
Totaal Passiva		639567		649681
Resultaat		1300	408	
Totaal Balans	640868	640868	649681	649681
Winst- en verliesrekening				
Personeelskosten	230624		223707	
Afschrijvingen	11190		10537	
Huisvestingskosten	13208		13474	
Overige bedrijfskosten	84074		46228	
Financieel opbrengsten en kosten	11365		9830	
Kostprijs van de omzet	66129		72904	
Omzet		426407		366220
Uitzonderlijke opbrengsten en kosten	8517			10053
Resultaat	1300			408
Totaal Winst- en verliesrekening	426407	426407	376681	376681

FINANCIËEL VERSLAG

De realisatie voor dit verslagjaar ligt goed in lijn met de opgestelde budgetten.

In de loop van 2025 is een duidelijker indeling van de verschillende afdelingen gemaakt. Om deze reden is er nog geen overzicht beschikbaar van de kosten en opbrengsten per afdeling. Deze worden in het komend jaar wel per afdeling geregistreerd. Voor 2026 ziet het bestuur een druk maar gezond financieel jaar tegemoet.

AANWINSTEN KUNSTOBJECTEN

We ontvingen uit nalatenschappen van een aantal kunstenaars beelden voor onze decoratieve beeldencollectie.

Het gaat om drie beelden van Lies van der Sluis en twee beelden van Ger Viegers. De beelden zijn toegevoegd aan de jaarlijkse tentoonstelling van beelden in de tuin.

COLOFON

REDACTIE

Eliza Klaassen
Erik ten Winkel
Mischa den Drijver
Tom Krijns

UITGAVE

Stichting Hortus Alkmaar
Berenkoog 43
1822BH Alkmaar
Web: hortusalkmaar.nl
e-mail: communicatie@hortusalkmaar.nl

OPMAAK

Hortus Alkmaar

FOTOGRAFIE

Beeldmateriaal afkomstig uit het archief van Hortus Alkmaar tenzij anders vermeld.
Wij hebben alle moeite gedaan om rechthebbenden van copyright te achterhalen. Personen of instanties die aanspraak maken op bepaalde rechten, wordt vriendelijk verzocht contact op te nemen met ons.

© 2026 Hortus Alkmaar